

HAKEMLİ MAKALE

EMİLİANO SALA TRAJEDİSİ BAğLAMINDA PROFESYONEL FUTBOLCU TRANSFER SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜM VE SONUÇ DOğURDUğU ANIN TESPİTİ*

Dr. Öğretim Üyesi Ağah Kürşat KARAUZ**

ÖZET

Futbolcu transfer sözleşmesinin kendine özgü yapısı itibariyle tarafların anlaşması dışında, sözleşmenin kuruluşuna doğrudan etki eden FIFA kuralları ile -bu kurallar hiyerarşisinde- federasyon düzenlemeleri yer almaktadır. Emiliano Sala'nın trajik bir şekilde ölümü sonrasında yeni transfer eden kulüp ile sözleşmesini fesheden eski kulübü arasında bu düzenlemeler sebebi ile ihtilaflar ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, futbolcu transfer sözleşmesinin hüküm ve sonuç doğurduğu anın tespit edilmesi bu nedenle önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbolcu Transfer Sözleşmesi, Transfer Eşleştirme Sistemi, Tescil, Uluslararası Transfer Sertifikası.

* Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 26/02/2020
Kabul Edildiği Tarih: 29/04/2020

** Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı.
E-Mail: agahkursatkarauz@gmail.com
ORCID-ID: 0000-0003-1253-7430

PEER-REVIEWED ARTICLE

**DETERMINATION THE MOMENT WHEN PROFESSIONAL FOOTBALL
TRANSFER AGREEMENT EFFECTIVE IN CONTEXT OF EMILIANO
SALA TRAGEDY**

SUMMARY

Due to the unique structure of the football player transfer contract, there are FIFA rules and -in accordance with these rules hierarchy- federation regulations that directly affect the establishment of the contract, except the parties' agreement. After these tragic deaths of Emiliano Sala, disputes arose between the new transferring club and the previous club that terminated the contract due to these arrangements. For this reason, it is important to determine the moment when the football player transfer contract is effective.

Keywords: Football Player Transfer Contract, Transfer Matching System, Registration, International Transfer Certificate.

Problem:

Emilinao Sala isimli (28 yaşında) futbolcu Fransız Birinci Futbol Ligi takımlarından (Ligue 1) Nantes kulübünde gösterdiği başarı ile İngiltere Premier Lig ekibi Cardiff City tarafından 19 Ocak 2019'ta kulüp rekoru kırarak, 15 milyon sterlin karşılığında transfer olmuştur. Emiliano Sala'yı taşıyan uçak, 21 Ocak 2019 akşamında Fransa'nın Nantes şehrinden Galler'in başkenti Cardiff şehrine doğru giderken kaybolmuştur. Uçak ile ilgili yapılan arama kurtarma faaliyetleri sonrasında 3 Şubat 2019 tarihinde uçağın enkazı bulunmuş; 6 Şubat 2019 tarihinde ise oyuncunun cesedine ulaşılmıştır. Genç bir futbolcunun trajik uçak kazası sonucunda ölümü sonrasında Nantes ve Cardiff kulüpleri arasında sözleşmenin kurulup kurulmadığı konusunda uyuşmazlık ortaya çıkmıştır. Nantes kulübünün bonservis bedelinin 20 Şubat 2019'ta muaccel olan ilk taksiti olan 6 milyon Euronun ödenmesi için yaptığı ihtara rağmen Cardiff kulübü ödeme yapmayı reddetmiştir. Bunun üzerine Nantes kulübü tarafından ilk taksitin ödenmemesi üzerine Cardiff kulübü aleyhine FIFA'ya başvurulmuştur.

1. Tarafların İddiaları

Nantes kulübüne göre, taraflar arasında 21 Ocak 2019 günü sözleşme imzalanmıştır. Hatta kulüp tarafından Emiliano Sala transferini tamamlamak için gereken tüm evrakları tamamlanmış ve böylece, FIFA tarafından 21.03.2019 tarihinde saat 17.30'da Uluslararası Transfer Sertifikasını tescillenmiştir¹. Nantes FIFA kurallarıyla tamamen uyumlu bir şekilde transferi gerçekleştirmiştir. Transferin tamamlanması üzerine oyuncuyu taşıyan uçak 19:30'da Nantes şehrinden havalanmış ve talihsiz kaza gerçekleştiğinde oyuncu Cardiff'in oyuncusu statüsünde idi. Nantes kulübüne göre, bir transfer sözleşmesi ancak taraflarca imzalandıktan ve FIFA veri tabanına kaydedilmesinden sonra geçerlidir². Bu nedenle ahde vefa ilkesi gereği Sala, Cardiff oyuncusu olarak kabul edilmelidir. Nantes kulübüne göre, kulüp ortaya çıkan kazadan dolayı sorumlu olmadığı gibi; transfer ücretine hak kazanmıştır³.

Cardiff kulübü ise sözleşmenin geçerli olmadığını veya yok hükmünde olduğunu ileri sürmektedir. Şöyle ki; taraflar arasındaki futbolcu transfer sözleşmesi EPL (English Premier League- İngiliz Premier Ligi) kurallarına uymadığı için reddedilmiştir⁴. Sala'nın sözleşmesinde yer alan (signing on fee) imza parası EPL kuralları T. 17. kuralına göre, sözleşmede yazıldığı gibi peşin değil eşit taksitler halinde ödenmesi gerekmektedir⁵. Sala'nın transfer ücretinden kaynaklanan ihtilafta, Cardiff imza parasını ödemeyi önden yüklenmiş olup; EPL, Sala'yı oynamak için kayıt etmeyi reddetti. Bunun üzerine, Sala'nın trajik bir şekilde imzalamadığı

¹ NASH, Michael L, A Footballer's Death: Contracts & Consequences, New Law Journal, 4.7.2019, s. 14; <https://www.newlawjournal.co.uk/content/a-footballer-s-death-contracts-consequences>; e.t. 10.11.2019.

² NASH, s. 14; Atlas Magazine Insurance News, s. 1; www.atlas-mag.net/en/article/disappearance-of-emiliano-sala-which-insurance-will-reimburse-the-costs; e.t. 10.11.2019.

³ O'NEILL, Mark, Cardiff City and Emiliano Sala, 9.4.2019, s. 1; www.sportlawmusings.com/post/cardiff-city-and-emiliano-sala; e.t. 10.10.2019.

⁴ O'NEILL, s. 1; NASH, s. 14.

⁵ T.17. "In the case of a contract between a Club and a Player lasting for more than one year, any Signing-on Fee shall be paid in equal annual instalments". Buna göre, bir kulüp ile oyuncu arasındaki sözleşmenin bir yıldan fazla süreli yapılması halinde, herhangi bir imza bedeli eşit yıllık taksitler halinde ödenecektir.

sözleşmenin değiştirilmiş bir versiyonunu Cardiff'e imzalaması için iade etti. Sözleşmede ayrıca şöyle bir hüküm de yer almaktaydı: Her iki tarafın da transferin gerçekleşmesi ve her şeyin uygun olduğundan emin olmak için “makul çabalar” (reasonable endeavours) göstermek zorundadır⁶. Cardiff'e göre yeni sözleşme şartları revize edilip yeniden anlaşma sağlanmadığı için ortada geçerli bir sözleşme bulunmamaktadır. Sala'nın ölümü üzerine, yeni sözleşme şartlarını müzakere etme imkânı ortadan kalktığından, tarafların yeni şartları kabul etmeyerek sözleşmeden dönme hakları değerlendirilemedi. Bu nedenle, 22 Ocak 2019'da transfer tamamlanmadığından, Nantes'in, oyuncu için alternatif bir alıcı bulmak için zamanı da mevcuttu. Cardiff bu durumu kabul etmişti çünkü alternatif bir golcü arayıp bulmak için bir haftalık bir süre bulunmaktaydı⁷.

Cardiff'in iddialarından bir diğeri⁸, Fransa Futbol Federasyonu (Ligue de Football Professionnel -LFP), 22 Ocak tarihinden önce veya sonra Cardiff ile anlaşmaya ilişkin bir irtibata geçmemiştir. Galler Futbol Federasyonu (FAW-Football Association of Wales) Nantes ile olan anlaşmayı onaylamadığı gibi, LFP de 25 Ocak'a kadar Nantes ile olan anlaşmayı onaylamamış yani tescil etmemiştir⁹.

Yukarda açıklandığı üzere, ihtilafın temelinde futbolcu transfer sözleşmesinin ne zaman kurulduğu önem arz etmektedir. Buna göre, “*Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinin hüküm ve sonuç doğurabilmesi için tarafların anlaşması yeterli midir yoksa bu sözleşmenin tescil edilmesi mi gerekir ya da bu sözleşmeleri başka şartlar veya olaylar geçersiz hale getirebilir mi?*” sorusunun öncelikle aydınlatılması gerekir. Ancak bundan önce profesyonel futbolcu sözleşmesinin taraflarının, unsurlarının ve hukuki niteliğinin izah edilmesi gerekir.

2. Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesinin Süreci ve Genel Özellikleri

Profesyonel futbolcular ile spor kulüpleri arasında çeşitli transfer sözleşmeleri yapılabilmektedir. Transfer sözleşmesi deyince akla ilk gelen, mevcut bir kulüple sözleşmesi bulunan futbolcunun, yine sözleşme yoluyla başka bir kulübe transfer edilmesidir. Bunun dışında, amatör futbolcunun profesyonel olarak imzaladığı ilk sözleşme¹⁰ ile uygulamada bilinen adıyla “*futbolcu kiralanması*” olarak adlandırılan geçici transfer sözleşmeleri¹¹ de transfer sözleşmelerinin bir türü olarak kabul

⁶ O'NEILL, s. 1.

⁷ O'NEILL, s. 1; NASH, s.14.

⁸ Cardiff kulübünün gerekçelerinden biri de, Sala'nın ölümü ile tarafların sözleşme menfaatinin hüsrana uğradığı iddiasıdır. İngiliz Hukukunda “*frustration*” doktrinine göre, sözleşmenin imkansız hale gelmesine, sözleşmenin tarafların kusuruna dayanmaksızın köklü değişikliklere uğramasına neden olan olay veya durumlar, sözleşmeyi sona erdirmekte olup, taraflar sözleşmeden doğan yükümlülüklerden kurtulmaktadır. Bu teoriye göre, sözleşme dışında yeni oluşan şartlar veya durumlar sözleşmeyi imkansız hale getirir veya aşırı derecede ifayı güçleştirirse borç sona erecektir. Sözleşme kurulduktan sözleşme konusunun ölümü, ehliyetini kaybetmesi veya eşyanın yok olması gibi sebepler sözleşmeyi sona erdirmektedir. Bkz. BRUNNER, Christoph, Force Majeure And Hardship Under General Contract Principles : Exemption For Non-Performance in International Arbitration, s. 93; NASH, s. 13,14.

⁹ NASH, s. 13; O'NEILL, s. 1.

¹⁰ Futbolcunun amatörlükten profesyonelliğe geçiş sözleşmesi olan bir transfer sözleşmesi türü olarak kabul edilmektedir. Ancak bu sözleşme türünde bir kulüpten başka bir kulübe transfer olgusu söz konusu değildir.

¹¹ Geçici transfer sözleşmesi, futbolcunun kulübü ile sözleşmesi devam ederken, başka bir kulüpte oynamasına imkan tanıyan sözleşmedir. Uygulamada “*futbolcu kiralama*” olarak adlandırılan bu sözleşmenin kulüpler açısından birtakım menfaatleri bulunmaktadır. Sportif açıdan kulüpte oynama

edilebilir. Ayrıca oyuncunun bir kulübün bünyesine katılması sonucunu veren bu düzenli transfer türünün yanı sıra, Güney Amerika ve Güney Avrupa genelinde başka transfer türleri kullanılır. Bunlar ön transfer sözleşmesi (pre-contract)¹², ortak mülkiyetli transfer sözleşmesi (co-ownership)¹³ ve kulüp dışında üçüncü kişinin haklara sahip olduğu (third-party owner) transfer sözleşmesidir¹⁴.

Futbol kulüpleri kendileri ile sözleşmeleri bulunan futbolcularla uzun süreli sözleşmeler yaparlar. Bunun nedeni, sözleşme süresi içerisinde bir futbolcu başka kulübe transferi gerçekleşmesi halinde “bonservis bedeli” olarak maddi bir menfaat elde etmek içindir. Ancak kulüp FIFA RSTP (Regulations On The Status And Transfer Of Players) kapsamında değerlendirildiğinde ücret zorunlu bir unsur niteliğinde olmayıp; herhangi bir maddi menfaat olmaksızın da futbolcunun transferine izin vermesi mümkündür. Örneğin; yüksek maaş, ikramiye gibi sözleşme yükümlülüklerinden kurtulmak amacıyla bonservis bedeli almaksızın futbolcu serbest bırakabilecektir.

Bir oyuncu ile kulüp arasındaki sözleşmenin durumu, transferin yapısını ve içeriğini belirler. Bir oyuncunun transferinde yeni sözleşme şartları ve buna bağlı olarak pazarlıklar müzakere edilir. Yasal olarak mevcut kulübüyle sözleşme (şu anki kulübüyle) süresi dolan bir oyuncunun, istihdam hareketliliği hakkı ve diğer futbol kulüpleriyle sözleşme şartlarını müzakere etme hakkı doğmaktadır. Ancak, sözleşmesi devam eden futbolcular ilgili kulüplerinin rızası olmaksızın ve mevcut

şansı bulamayan genç oyuncunun kendini ispatlaması amacıyla oynama şansı yüksek bir kulübe kiralanması ya da yeni kulübün bonservis bedeli ödemeksizin sadece maaşını ödeyerek futbolcu oynatma hakkına sahip olması gibi amaçlarla bu sözleşme yapılmaktadır. Bu sözleşmeler genellikle 1 yıl veya daha uzun süreli olarak yapılmaktadır; ancak geçici kiralama süresi, asıl sözleşmenin süresini geçemeyecektir. Bkz. The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players. 2013. KEA European Affairs (KEA) and Centre for the Law and Economics of Sport (CDES), s. 193 vd.

¹² Ön sözleşme, 1995'te futbolcuların mevcut kulübüyle olan sözleşmesinin sona ermesinden altı ay önce yeni bir kulüp ile sözleşme yapmasını sağlayan Bosman kararının kabul edilmesi ile kulüpler ve oyuncular arasındaki ön sözleşmeler daha da yaygınlaşmıştır. Ön sözleşmeler, futbolcunun yeni bir kulübe gelecekteki bir tarihte katılmasını sağlayan bir anlaşmadır. Bkz. SHEA, John, The enforceability of pre-contracts in football, LawInSport, s. 1; e.t. 21.11.2019; <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ANeAyuXvcuMJ:The%20enforceability%20of%20pre-contracts%20in%20football>.

¹³ Ortak mülkiyetli transfer sözleşmesi, iki futbol kulübünün müşterek bir futbolcunun sözleşmeden doğan haklarına sahip olduğu bir sistemdir, ancak oyuncu sadece bir kulüp için oynamak için kayıtlıdır. Bkz. DE MELLO MOURÃO-FERREIRA, Tomás Mercês, Third-party Ownership Of Players' Economic Rights, 2016, s. 25. Bu sistem, evrensel bir sistem değildir, ancak Arjantin, Şili ve Uruguay dahil olmak üzere bazı ülkelerde kullanılmaktadır. Avrupa'da İtalya'da bu sistem yaygın iken 2014 yılında kaldırılmıştır.

¹⁴ Üçüncü tarafın mülkiyetindeki sözleşmeler, bir oyuncunun ekonomik haklarının, futbol acenteleri, spor yönetimi ajansları, şirketler, fonlar veya diğer yatırımcılar gibi kulüp dışındaki üçüncü kişilere ait olmasıdır. Yatırımcıların oyuncuların "mülkiyetine" dahil edilmesi futbolda, özellikle birçok kulübün iflas etmiş veya finansal olarak sınırlı olduğu Brezilya ve Arjantin'de yaygın bir uygulamadır. İşadamları veya diğer yatırımcılar genç oyuncuların ekonomik haklarında hisse satın alırlar ve genellikle eğitim ve konaklama masraflarını karşılarlar. Buna karşılık, bir oyuncunun gelecekteki transfer ücretinin belirli bir yüzdesini almaya hak kazanırlar. Bkz. COETSEE, Tristyn., The Fifa ban on third-party ownership of football players, Diss. University of Pretoria, 2018, s. 10. Bu uygulama 1 Mayıs 2015 tarihinde FIFA tarafından yasaklanmıştır.

kulübü ile anlaşmaksızın transfer olamaz. Mevcut kulüp genellikle futbolcunun sözleşmesinin geri kalan sürenin telafisi için transfer ücreti belirler¹⁵.

Sözleşmeli bir oyuncunun bonservis ücretinin belirlenmesinde yaş, tarihsel performans ve sakatlık geçmişi gibi faktörlere bakılmaktadır. Ancak, mevcut ücreti, kulübün yapısı ve kalan sözleşme süresi gibi (sözleşmeli) ekonomik faktörler göz önünde bulundurulacaktır. Bu faktörlere dayanarak, kulüpler oyuncunun yasal olarak transferini gerçekleştirmek için ücret konusunda müzakere ederler. Bu ücretin kabul edilmesinin ardından, transfer etmek isteyen kulüp ile oyuncuya aralarındaki kişisel şartları görüşmek için izin verilir¹⁶. Bunun dışında, oyuncuyu transfer etmek isteyen kulüple oyuncunun doğrudan müzakere etmesi yasaktır.

Oyuncu ile futbol kulübü arasındaki sözleşmenin hukuki niteliği, sözleşme hükümleri çerçevesinde futbolcunun kulübe bağımlı olarak onun emir ve talimatları doğrultusunda bir ücret karşılığında işgörmeyi üstlendiği için hizmet sözleşmesi niteliğindedir. Futbolcunun yetenekleri benzersiz olduğundan ve başka bir kişi tarafından tam olarak kopyalanamadığından borcunu bizzat yerine getirmesi gerekmektedir¹⁷.

Genel olarak, oyuncular kendi adına temsil ve pazarlık etmek için menajer adı verilen temsilciler kullanılmaktadırlar¹⁸. Futbolcu ile yeni kulüp arasında müzakere edilen şartlar futbolcunun maaşı, imza parası, imaj hakkı ve görünüm ücreti, ayrıca kazanma primi, maaş başına ilave ücret gibi teşvikler bulunur¹⁹. Futbolcu ile yeni kulübün anlaşması durumunda, futbolcunun, sportif faaliyetlerini veya kendisini tehlikeye sokabilecek sağlıkla ilgili herhangi bir sorunu olup olmadığını belirlemek için (yeni kulüp tarafından) tıbbi muayeneye tabi tutulur. Oyuncunun bu sınavı geçmesi şartıyla transfer etkili bir şekilde tamamlanır²⁰.

FIFA RSTP 18. maddesi, oyuncular ve kulüpler arasındaki sözleşmelere ilişkin bir dizi bağlayıcı özel hüküm içermektedir. Bu hükümler oyuncu ve kulüp arasındaki ilişkiyi doğrudan etkiler. Oyuncu transferiyle ilgili olarak, FIFA RSTP m. 18/3 önemlidir. Oyuncularla müzakerelere başlamadan önce, transfer etmek isteyen kulübün, mevcut kulübe, bu niyetini yazılı olarak bildirmesi gerekir. Ancak, uygulamada, FIFA veya ulusal federasyonlar tarafından yapılan bu hükmün ihlaline

¹⁵ LAWRENCE Ian, The Legal Context of a Player Transfer in Professional Football: A Case Study of David Beckham, [Entertainment and Sports Law Journal](#), 2013, p. 7.

¹⁶ LAWRENCE, p. 8.

¹⁷ PETEK, Hasan, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Ankara, 2002, s. 33; ERTAŞ, Şeref/ PETEK, Hasan, Spor Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 2011; s. 322. Bosman Kararında da hizmet sözleşmesi olarak kabul edilmiştir. Bkz. Court of Justice of the European Communities (CJEC), Judgment of 15 December 1995, Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL and Others v Jean-Marc Bosman and Others, Case C-415/93, in Reports of Cases before the Court. 1995, p. 4921. Ayrıca hizmet sözleşmesi niteliği için bkz. BGH, Urt. v. 25.06.2002, Az. X ZR 83/00, BGHZ 75, 299 (301), NJW 2002, 3317. Atipik sözleşme olduğu hakkında bkz. SEIP Markus, Vertragsrechtliche und ökonomische, Analyse des Spielertransfervertrages im Profifußball, 2017, s. 83.

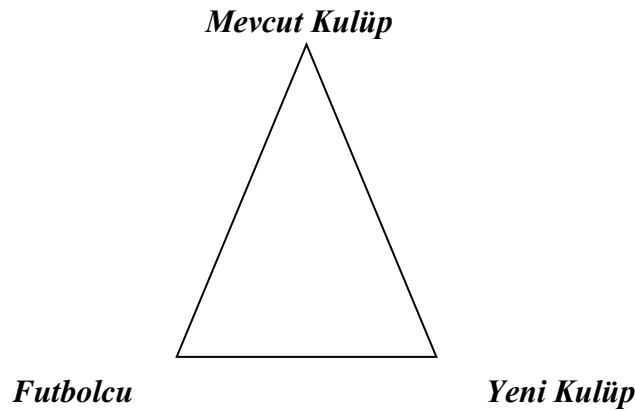
¹⁸ Özellikle bir oyuncu transferinin girişiminde genellikle menajerler önemli rol oynar. Bu nedenle, transferin bir parçası olarak, yeni kulüp ile oyuncunun oyuncu temsilcisi arasındaki menajerlik anlaşması da yapılır. Oyuncu menajeri birçok durumda oyuncunun oyuncu temsilcisi olmasına rağmen, yeni kulüpten transfer edilecek oyuncuya ilişkin aracılık faaliyeti için ücret alır. Borçlar hukuku bağlamında, bu komisyonculuk sözleşmesi genellikle borçlar hukuku anlamında bir aracılık sözleşmesi değil karma sözleşme niteliği olduğu hakkında bkz. SARIHAN, Banu Bilge, Menejerlik Sözleşmesi, 2016, s. 49. Komisyonculuk sözleşmesi olduğu hakkında bkz. SEIP, s. 37.

¹⁹ LAWRENCE, p. 9-10.

²⁰ LAWRENCE, p. 11.

ilişkin soruşturmalarda, bu soruşturmanın zorlukla sürdürüldüğü ve bu nedenle, bilgilendirme olmaksızın futbolcu ile görüşme olgusunun oldukça zor tespit edilmesi nedeniyle cezalandırılmadığı görülmektedir²¹.

Profesyonel futbolcunun transfer olabilmesi için öncelikle kulüplerin anlaşması gerekliyse de, bu anlaşma tek başına yeterli değildir. Futbolcunun da başka bir kulübe transfer olma konusunda rızasının olması gerekir. Kuzey Amerika spor sisteminin aksine, futbolcu sözleşmeleri, kulüpler arasında alınmaz ve satılmaz²². Başka bir deyişle, profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinin geçerli olması için mevcut kulübün, yeni kulübün ve futbolcunun rızalarının birlikte bulunması gerekir. Yani taraflar arasında üçlü bir ilişki mevcut olup; taraflardan birinin rızası olmaması halinde transfer gerçekleşmez ve futbolcunun mevcut kulüp bünyesinde sözleşmesi devam eder²³.

FIFA RSTP madde 5.2.'e göre, bir oyuncu sadece bir kulüp adına kaydedilebilir. Bir oyuncunun profesyonel veya amatör olarak oynayabilmesi için bir kulüpte kayıtlı olması gerekir. Sadece kayıtlı oyuncular futbol organizasyonlarında oynamaya katılabilirler. Oyuncular bir sezon boyunca en fazla üç kulüp ile kayıt olabilirler. Bu süre zarfında, oyuncu yalnızca iki kulüp için resmi maçlar oynamaya hak kazanır. Yukarıda açıklanan nedenlerle, sözleşmesi devam futbolcuyu transfer etmek isteyen kulüp, -doğrudan sözleşmeli futbolcu ile görüşmesi yasak olduğu için- öncelikle mevcut kulüple irtibata geçmelidir. Mevcut kulüp ile yeni kulüp, maddi bir menfaat karşılığında futbolcunun sözleşmesini sona erdirmeye konusunda anlaşabilirler. Bunun üzerine futbolcu ile yeni kulüp sözleşme şartlarını konuşmaya başlar; eğer anlaşma sağlanırsa kulüp ile oyuncu arasındaki mevcut sözleşme sona erdirilir²⁴. Bunun üzerine serbest kalan futbolcu ile yeni kulüp anlaşır ve yeni kulüp adına futbolcu tescil edilir²⁵. Bu nedenle, kulüp ve oyuncu için tescilin önemi çok yüksektir, çünkü oyuncunun resmi futbol müsabakalarında kullanımı ekonomik olarak oyuncu

²¹ SEIP, s. 36, 37.

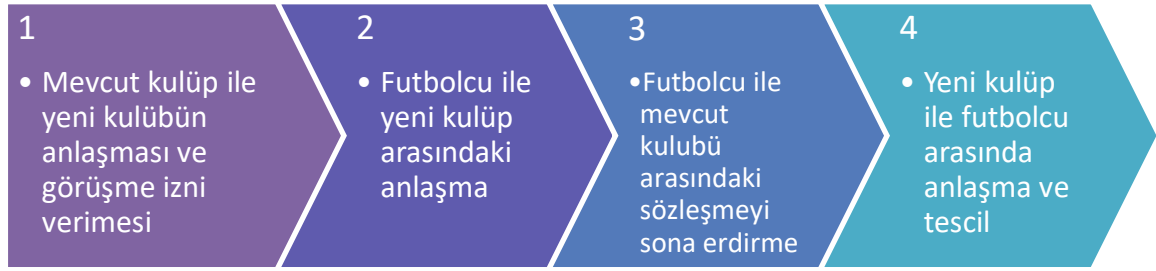
²² LAWRENCE, p. 4,5.

²³ SEIP, s. 36; MENKE, Johan-Michel, What to Know About International Football Player Transfers to Germany, in: International Sports Law Journal 2014, s. 47.

²⁴ SEIP, s. 37; MENKE, s. 47.

²⁵ Uygulamada, bu devir sözleşmeleri birbiri ardına müzakere edilmez, paralel olarak müzakere edilir ve sonuçlandırılır. Bu, bir yandan zaman baskısı altında uzun bir prosedürün kısaltılması gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Öte yandan, borçlar hukukuna göre, belirli bir prosedürü öngören veya yasaklayan hükümler yoktur. Bkz. SEIP, s. 37; MENKE, s. 47.

transferinin ana amacıdır. Rekabetçi bütünlük bakımından, bir oyuncu FIFA RSTP m. 5/2 uyarınca sadece bir kulüpte kayıtlı olabilir.

FIFA Transfer Kurallarının hükümleri, uluslararası oyuncu transferlerine doğrudan ve bağlayıcı olarak uygulanır (FIFA RSTP Madde 1/1). Uluslararası oyuncu transferindeki belirleyici idari fark, FIFA RSTP Madde 9'a göre verilen uluslararası izin belgesidir. Oyuncunun yeni kulübe kaydolması için, yeni federasyonun, oyuncunun daha önce resmi olarak kayıtlı olduğu birliğin uluslararası onay sertifikasını alması gerekir.

Futbol teşkilatlarının hukuku düzenlemeleri, sporun organizasyon yapısı nedeniyle uluslararası ve ulusal düzenlemelere ayrılmıştır. FIFA'nın yapısı ve düzenlenmeleri normlar hiyerarşisinde şemsiye niteliğinde olup, hem teşkilat olarak hem kurallar olarak en üstte yer alır. Ulusal seviyelerde, örneğin Türkiye Futbol Federasyonu veya Deutschen Fußball-Bundes (DFB) kendi kurallarını koyabilirler. Sporda teşkilatlar arasındaki hiyerarşik yapı ile birlikte "tek yer" ilkesi de oyunun kurallarının aynı olmasını sağlar. Rekabet odaklı bir spor aktivitesi ve her seviyede performans karşılaştırması için bu kural gereklidir. Bu tek tiplilik aynı zamanda transfer kuralları için de geçerlidir²⁶.

FIFA, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı ile ilgili olarak oyuncu transferiyle ilgili standartları belirlemiştir. Son yıllarda, transfer işlerinin artan önemi sebebiyle, FIFA seviyesindeki düzenlemelerin sayısı da arttırmıştır. FIFA Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı, dünya futbolunun transfer düzenlemeleri ile ilgili temel kurallarını içeriyor.

FIFA Transfer Kurallarının kapsamı, FIFA RSTP m. 1'e göre, oyuncuların farklı dernek kulüpleri arasındaki transferleri ile ilgilidir. Ayrıca, FIFA Transfer Kuralları, söz konusu talimat m. 1/3/a'ya göre, uluslararası transferler için bağlayıcı hükümler nitelikte olup; ulusal federasyonların transfer kuralları ile de bütünleşmiştir. FIFA RSTP m. 1/3/a'ya göre sayılan hükümler, hem ulusal liglerin hem de uluslararası oyuncu transferlerini ilgilendirir.

Uluslararası futbolcu transferinde, bir kulübe kayıtlı oyuncular, yalnızca eski kulüpten Uluslararası Transfer Sertifika belgesi (International Transfer Certificate - ITC) aldıktan sonra yeni bir kulüp adına kayıtlı olabilirler. ITC, herhangi bir şart ya da zaman sınırı olmaksızın ücretsiz olarak verilir. Aksine herhangi bir hüküm doğurmaz ve geçersiz olur. ITC'yi veren kulüp bir nüshasına da FIFA'ya verecektir²⁷.

Uluslararası transfer sertifikası, FIFA tarafından sağlanan bir formdur. Uluslararası Onay Sertifikasını istemek ve vermek için yapılan idari prosedürün tamamı, FIFA RSTP Ek 3'ünde belirtilen FIFA Transfer Eşleştirme Sistemi [TMS]

²⁶ LAWRENCE, p. 4; MENKE, s. 47.

²⁷ FIFA RSTP madde 9.

üzerinden gerçekleştirilir. Uluslararası transferlerin yönetimi ve denetimi için bir veri bilgi sistemi olan TMS, FIFA Transfer Kurallarının Ek 3'ünde, Madde 1/1'de düzenlenmiştir. Oyuncuların uluslararası transferiyle ilgili olarak, söz konusu FIFA RSTP Madde 19'un da önemli bir anlamı vardır. Çünkü FIFA RSTP Madde 19'da belirtilen prensip, oyuncunun sadece en az 18 yaşında olması durumunda uluslararası transfer edilebileceğini belirtir. Bununla birlikte, FIFA RSTP 19 no'lu maddesi ayrıntılı istisnaları düzenlemektedir. En pratik istisna, 16 ve 18 yaşları arasındaki oyuncuların Avrupa Birliği veya Avrupa Para Bölgesi içinde transfer edilmesine izin veren FIFA RSTP 19/2/b maddesinde belirtilmiştir²⁸.

Futbolcu transferi yapılması için kulüplere transfer dönemi olarak adlandırılan kayıt süreleri getirilmiştir. Kayıt süresi, oyuncu transferine izin verilen spor yönetim organları tarafından belirlenen süreye denir. Transfer edilen bir oyuncuyu belirli bir son tarihe kadar kaydetme yükümlülüğü ile ilgilidir. Son tarihlere uyulmaması halinde, oyuncunun yeni kulübü için oynaması mümkün değildir²⁹. Kayıt süresinin amacı, oyuncuların yarışma sırasında veya belirleyici oyunlardan önce hareketlerini engelleyerek farklı yarışmaların adil ve dengeli olmasını sağlamaktır³⁰. “Kayıt dönemi” ile ilgili FIFA kuralı, FIFA RSTP'nin 6. maddesinde yer almaktadır; “İlk kayıt dönemi, sezonun tamamlanmasından sonra başlamalı ve normalde yeni sezon başlamadan önce sona ermelidir. Bu süre on iki haftayı geçemez. İkinci kayıt süresi normal olarak mevsim ortasında gerçekleşir ve dört haftayı geçemez”. Bu, profesyonel bir oyuncunun yalnızca ulusal federasyonlar tarafından belirlenen iki dönemlik transfer süresi boyunca kayıt edilebileceği anlamına gelir. Ülkelerden ülkelere kayıt süreleri değişiklik gösterebilmektedir³¹.

FIFA RSTP madde 2'e göre, profesyonel futbolcu, bir kulüp ile yazılı sözleşmesi olan bir ve futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan oyuncu olarak tanımlanmıştır. Ancak bu yazılı olma şartı, FIFA'nın başka düzenlemelerinde de -ücret gibi veya fesih gibi³²- yer almaktadır. Transfer sözleşmelerinde de yer alan yazılı olma şartının niteliği itibari ile bir geçerlilik şartı değildir³³.

²⁸ The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, s. 49.

²⁹ Örneğin, FIFA, transfer dönemi süresi içerisinde TMS Sistemi'ne girilmeyen Galatasaray'ın Kevin Grosskreutz transferini tescil etmemiştir. Galatasaray tarafından yapılan açıklamada evrak kopyalarının 23:55'de TMS sistemine girildiğini ancak 'TMS sisteminde yaşanan problem' nedeniyle işlemin sonuçlanma saatinin 00:00:48 olarak gözüktüğünü yaşanan sıkıntının da bu 48 saniyeden kaynaklandığını belirtilmiştir. FIFA ise evrakların imzasız olduğu gerekçesiyle transferi tescil etmemiştir.

³⁰ The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, s. 46,47.

³¹ Genellikle bu süreler İlk kayıt dönemi: 1 Temmuz - 31 Ağustos, İkinci Kayıt Dönemi: 1 Ocak - 31 Ocak şeklindedir. Ancak ülkelerin kendileri ayrı süreler belirlemesi mümkündür. Genellikle Batı Avrupa ülkeleri aynı takvime sahipken; kuzey ülkeleri gibi bazı ülkelere maç takvimi ve haza koşulları gibi nedenlerle başka süreler belirleyebilmektedir. The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, s. 46.

³² FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulları istikrarlı bir şekilde, oyuncu ile kulüp arasındaki sözleşmenin yazılı olması gerektiği konusunda kararlar vermiştir. Bu sözleşmelerin yazılı olma şekli, ilgili federasyonun belirlediği usule uygun olarak tescil edilmesine bağlıdır. Kararlar için bkz. DRC 24.10.2005, no. 105874; DRC 4.1. 2005, no. 25820. DE WEGER, Frans, The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber, Zurich, 2016, s. 143,144.

³³ Bkz. 3/A.

Sonuç olarak futbolcu ve ilgili kulüpler arasındaki görüşmelerde ve müzakerelerde, oyuncu transferinin şartlarının kulüpler için mümkün olup olmadığına bakılır. Burada, oyunculara beraber çalışmak için kulüpler tarafından hem sportif hem de ekonomik koşullar gösterilir. Her iki taraf da bir transfer gerçekleştirmek istiyorsa, mevcut ve transfer etmek isteyen kulüp ile futbolcu arasındaki müzakereler paralel olarak başlar. Bu müzakereler, transfer sürecinin ana odağıdır ve bu nedenle en fazla zamanı bu görüşmeler alır. En önemli pazarlık noktaları, genellikle transfer ücretinin tutarı ve şeklidir. Tüm taraflar oyuncunun mevcut kulüpten alıcı kulübe transfer olmasını kabul ettikten sonra gerekli sözleşmeler yapılır ve sözleşme tamamlanır³⁴.

Oyuncu transferinin bir parçası olarak, taraflar arasında transfer sürecinde sözleşmeyle düzenlenecek olan çeşitli hukuki ilişkiler vardır. Bir oyuncu transferiyle ilgili temel sözleşmeler, kulüpler arasındaki transfer sözleşmesi, oyuncu ile alıcı kulüp arasındaki hizmet sözleşmesi, oyuncu ile mevcut kulübü arasındaki fesih sözleşmesi ve oyuncu temsilcisi olarak çoğu zaman menejer ile kulüp veya oyuncu arasındaki oyuncu aracılık sözleşmesidir. Bu sözleşmeler hukuken bağımsız olarak gözükse de, içerik olarak birbiriyle doğrudan bağlantılıdır. Futbolcunun bu sözleşme ile asıl görevi olarak antrenmanlara katılmak ve müsabakalara katılarak kulübe katkı sağlamaktır. Buna karşılık, kulüp tarafından futbolcuya bir ücret ödenir. Bu hizmet sözleşmelerinin temeli, birçok durumda federasyonların model olarak hazırladığı -tek tip- lisanslı futbolcu sözleşmeleridir³⁵.

3. Sözleşmenin Hüküm ve Sonuç Doğurduğu Anın Tespiti

Sözleşmeler, tarafların aynı yönde, karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanı kurulur. Bir sözleşmenin kurulması için esaslı bir unsurunu içeren önceki irade beyanı olan önerinin, karşı tarafça kabul edilmesi gerekir. Sözleşmenin kurulması ile sözleşmeler kural olarak hüküm ve sonuç doğurmaya başlarlar³⁶. Bir sözleşmenin hüküm ve sonuç doğurması için kural olarak sözleşmenin kurucu unsurları ile geçerlilik ve etkinlik unsurlarının tam olması gerekir. Sözleşme taraflarının karşılıklı anlaşması ile yani irade beyanlarının karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklanması ile kurulmuş olur. Sözleşmenin kurulması demek taraflar arasında sözleşmeden kaynaklanan hak ve borçların doğması anlamına gelir. Ancak birtakım sözleşmelerde, sözleşmelerin kurulması ve geçerli bir şekilde hüküm ve sonuç doğurması için tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanları yeterli olmayıp; ek kurucu unsurlar veya geçerlilik şartları aranabilir³⁷. Bu noktada; profesyonel futbolcu transfer sözleşmesi özelinde önem arz eden nokta, sözleşmenin hüküm ve doğurması için tarafların anlaşmasının yeterli olup olmadığıdır. Ayrıca bu sözleşmenin hüküm ve sonuç doğurabilmesi için tescil etme işleminin bir geçerlilik şartı olup olmadığı da

³⁴ SEIP, s. 37; MENKE, s. 48.

³⁵ LAWRENCE, s. 13. FIFA'nın temel amacı, tüm katılımcılara ve üyelere eşit koşullar ve davranışlar sergilemektir. DE WEGER, s. 27.

³⁶ Sözleşmenin kurulması ile hüküm ve sonuç doğurması her zaman için aynı zaman değildir. Hazır olmayanlar arasında sözleşmenin kurulma anı ile hüküm ve sonuç doğurma anı farklıdır. Kabul beyanının ulaşması ile sözleşme kurulurken, kabul beyanının gönderilme anından itibaren hüküm ve sonuç doğurmaya başlar. Bkz. EREN, Fikret; Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Ankara, 2019, s. 277; AKINCI, Şahin, Borçlar Hukuku Bilgisi, Konya, 2019, s. 76. Ancak uluslararası futbol sözleşmeleri için kullanılan Transfer eşleştirme Sistemi eşzamanlı iletişimli kuran çevrimiçi bir sistem olduğundan hazırlar arasında kurulan sözleşme olarak kabul edilmelidir.

³⁷ KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Cilt I, İstanbul, 2014, s. 176, N. 9; KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2019, s. 63; TEKİNAY Selahattin Sulhi/AKMAN Sermet/BURCUOĞLU Haluk/ALTOP Atilla, TEKİNAY Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 1993, s. 76.

tartışılmalıdır. Son olarak; bu sözleşmelerin şarta bağlı olup olmadığı hususu da ayrıca irdelenecektir.

A. Anlaşma Anı

Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinde futbolcu ile mevcut ve transfer etmek kulüpler arasında birden fazla sözleşme bulunmaktadır. Bu sözleşmelerin geçerliliği ve hüküm ve sonuç doğurduğu anın tespiti medeni hukuk hükümlerine göre tespit edilir³⁸. Tarafların sözleşmenin objektif ve sübjektif esaslı noktaları üzerinde anlaşmaları sonucunda sözleşme kurulmuş olacaktır. Bu sözleşme açısından, mevcut kulüp ile yeni kulüp arasındaki transfer bedeli, oyuncunun bu sözleşme kapsamında alacağı ücret (imza parası, yıllık garanti ücret, bonuslar vs.) ve sözleşmenin süresi tarafların anlaşması gereken esaslı noktalardandır. Ancak menajer ücreti, reklam faaliyetleri vs. gibi ücretler de taraflarca sözleşmenin esaslı noktası haline getirebilir.

Uygulamada federasyonlardan tarafından belirtilen tek tip sözleşmelerin imzalanması ve bu sözleşmelerin yerel federasyonlara tescil ettirme zorunluluğu sadece bir idari zorunluluktur. Bu idari süreçlerin yapılmaması taraflar arasındaki hak ve yükümlülüklerin doğmasını engellemez³⁹. Yani tarafların anlaşması ile artık sözleşme kurulmuş olup; tescil ettirmeyen kulüp oyuncuyu müsabakalarda oynatamayacaktır. Uluslararası futbolcu transferinde uluslararası transfer sertifikası alınması idari açıdan ek bir yükümlülük olarak getirilmiş olup; bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde yani tarafların anlaşmasına rağmen FIFA Transfer Eşleştirme Sistemine kaydedilmemesi sözleşmeyi geçersiz hale getirmez. Ancak bu kaydın yapılmaması halinde sonuç olarak futbolcu resmi müsabakalarda oynayamayacaktır. Bu durumda, bu kaydın yapılmamasının pratik sonucu olarak 2001 yılında FIFA tarafından, uluslararası futbol ve transferden kaynaklan sorunlarının amacıyla çözümü amacıyla kurulan Uyuşmazlık Çözüm Kurullarına başvuramaz⁴⁰. Ancak taraflar arasındaki sözleşme, milletlerarası özel hukuk hükümlerine göre çözüme ulaşacaktır. Keza uygulamada tek tip transfer sözleşmelerinin haricinde tarafların ek protokollerle başka yükümlülükler de kararlaştırdıkları görülmektedir. Bu tür sözleşmelerde de yine borçlar hukuku anlamında geçerlidir. Bu konuya ilişkin Yargıtay 13 HD.13.04.2004 T., 2003/16256 E., 2004/5446 K. sayılı kararında; federasyon tarafından yayınlanan tek tip sözleşme dışında yapılan sözleşmelerin federasyon açısından hüküm ifade etmese de; borçlar hukuku anlamında bu sözleşmelerin yapılmasını yasaklayıcı kanun ve talimat olmadığı için bu sözleşmelerin geçerli olduğuna ve bu hükümlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların federasyonda değil adli yargıda çözülmesi gerektiğine karar vermiştir⁴¹. Dolayısıyla tescil ettirilmeyen sözleşme hükümleri ve ek protokoller geçerli olduğuna göre tescil işleminin bir geçerlilik şartı olmadığı kabul edilmelidir⁴².

³⁸ SEIP, s. 22, 37; MENKE, s. 712.

³⁹ SARI, Suat, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Futbolcunun Hak ve Yükümlülükleri, İstanbul, 2015, s. 102.

⁴⁰ DE WEGER, s. 140.

⁴¹ KUNTMAN, Osman, Karar Derlemesi, İstanbul Barosu Dergisi, 82(3), 2008, s.1455-1456. Bu konuya ilişkin Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Kararı DRC 4.4.2007, No. 47139., bkz. DE WEGER, s. 144.

⁴² Bu konuya ilişkin bir olayda Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu da tarafların arasındaki tescil edilmeyen adi yazılı sözleşmeyi geçerli kabul etmiştir. Bkz. "TFF Tahkim Kurulu"nun 18.03.2005 T. ve 2005/14 E ve 2005/ 62 Karar sayılı A millî takım futbolcusu Deniz Barış ile ilgili

FIFA tarafından kendilerine transfer yasağı verilen kulüpler, ceza süresince kulüp adına profesyonel futbolcu kaydedip müsabakalarda oynatamazlar. Ancak bu kulüpler ülkelerin mevzuatlarına göre sözleşme özgürlüğü prensibi kapsamında profesyonel futbolcu transfer sözleşmesi yapabilirler; ancak bu oyuncu kulüp adına resmi maçlara çıkamazken; sözleşme hüküm ve sonuç doğurduğu için antrenmanlara çıkma yükümlüğündedir. Bu sebeple; profesyonel futbolcu transfer sözleşmenin geçerliliği için tescil ve kayıt şart değildir. Örneğin; Barcelona kulübü 18 yaş altındaki futbolcunun uluslararası transferlerinde FIFA RSTP kurallarını ihlal ettiği için FIFA tarafından 1 yıl yani 2 dönem transfer yasağı cezasına çarptırılmıştır. Ancak bu sürede söz konusu kulüp boş durmamış; Arda Turan ve Aleix Vidal transferleri gerçekleştirmiştir. Yeni transferlerin eski kulüpleri ile sözleşmeleri feshedilmiş ancak yeni kulüpleri sözleşmeleri transfer yasağı sebebiyle tescil edilememiştir. Ancak bu futbolcular kulüp ile antrenmanlara çıkmışlar; fakat yasak kalktığı ana kadar (Ocak 2016) sözleşmeleri tescil edilemediği için müsabakalara katılamamışlardır. Bu da göstermektedir ki; profesyonel futbol transfer sözleşmesinin geçerliliği için tescil şart değildir. Tescil, resmi müsabakalarda oynamak için şarttır. Futbolcu resmi müsabakalarda oynamasa bile sözleşme hüküm ve sonuç doğurduğu için antrenmanlara katılmakla yükümlüdür⁴³.

Sözleşmenin kurulması ile hüküm ve sonuç doğuracağına ilişkin bir diğer durumda ön sözleşmedir. FIFA RSTP m. 18/3'e göre, futbolcu sözleşmesi sona ermesinden veya sona ermesinden altı ay önce başka bir kulüple bonservis bedeli olmaksızın anlaşabilmektedir. Bu hükmün ihlali halinde yaptırım uygulanacağı da ayrıca düzenlenmiştir. Buna ilişkin bir ihtilaf, Almanya'nın iki dev kulübü arasında gerçekleşmiştir. FC Bayern Munchen, Borussia Dortmund kulübünden Robert Lewandowski ile transfer dönemi dışında ön sözleşme yapmıştır. Bu sözleşme FIFA RSTP kurallarına göre uygun olduğu için herhangi bir yaptırıma tabi olmamış ve ön sözleşme, futbolcunun mevcut kulübü ile sözleşmesinin sona ermesinden sonra asıl sözleşmenin yapılması ile hüküm ve sonuç doğurmuştur⁴⁴.

kararındaki çoğunluk görüşüne karşı kaleme aldığımız ayrık oy yazısında açıklanmıştır. Karara konu teşkil eden olayda, o sırada Gençlerbirliği forması giyen Deniz Barış kulübü ile 2003 senesi Aralık ayında adi yazılı şekilde bir sözleşme imzalamıştır. Bu sözleşmede tarafların 2003-2004 sezonu bitiminden sonrası için anlaşmaya vardıkları belirtilmiş ve anlaşmaya uyulmaması hâlinde, aykırı davranan tarafın diğerine 1.000.000 EURO ceza ödeyeceği öngörülmüştür. Gençlerbirliği özel sözleşme imzalıktan hemen sonra Deniz Barış'a avans olarak 50.000 EURO ödenmiştir. Deniz Barış, 2003-2004 sezonu bitiminde Fenerbahçe ile anlaşmış ve Fenerbahçe'nin lisanslı futbolcusu olmuştur; almış olduğu avansı ise 8 ay sonra tevdi mahallî tayin ettirerek iade etmiştir. Gençlerbirliği TFF Yönetim Kurulu'na başvurarak sözleşmede öngörülen 1.000.000 EURO tutarındaki cezanın ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir. TFF Yönetim Kurulu'nun bu yönde karar vermesi üzerine Deniz Barış Tahkim Kurulu'na başvurmuştur. Tahkim Kurulu çoğunlukla verdiği kararda Deniz Barış'ın 1.000.000 EURO ödemesi gerektiğine hükmetmiştir". ÜNAN, Samim, Türk Hukukunda Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Kararları, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2005, s. 36.

⁴³ GENÇ, Durmuş Ali, Spor Hukuku, Ed.: Doç. Dr. H. Can, 1998, s. 72; ERTAŞ/PETEK, s. 338.

⁴⁴ Ancak doktrinde tarafların anlaşması ile hüküm ve sonuç doğuran sözleşmenin tescil edilememesi ve bu nedenle futbolcunun lisans alamaması halinde sözleşmenin amacının gerçekleşmemesi nedeniyle işlem temelinin çökmesine sebep olacağı ve bu sebeple sözleşmenin sona erdirilmesi gerekeceği kabul edilmektedir. Bkz. ERTAŞ/ PETEK, s. 345. Bu görüşe katılmıyoruz; tescil edilmese bile taraflar arasında sözleşme kapsamında tarafların yükümlülüğü devam eder. Örneğin, transfer yasağına rağmen yapılan transfer sözleşmeleri gibi.

B. Federasyona Tescil Anı

Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinin hüküm ve sonuç doğurması için tarafların anlaşmasının yeterli olmadığı ayrıca bu sözleşmelerin tescil edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir. Bunun dayanağı, FIFA RSTP madde 5’de yer alan düzenlemedir. Bu düzenlemeye göre, bir oyuncunun, bir kulüpte profesyonel veya amatör olarak oynayabilmesi için bir kulüp adına kayıtlı olması gerekir. Uluslararası profesyonel futbolcu transfer sözleşmesi FIFA RSTP kapsamında transfer eşleştirme sistemi üzerinden gerçekleşmektedir. FIFA Transfer Eşleştirme Sistemi (TMS), kulüpler arasında uluslararası oyuncu transferini daha hızlı, daha yumuşak ve daha şeffaf hale getiren online bir sistemdir. Bu sistem Şubat 2008’de test olarak tanıtıldı, 1 Ekim 2010 tarihinde zorunlu hale geldi. Bugün bu sistem 211 FIFA üye derneğinin tümünde ve dünya çapında 6500’den fazla kulüp tarafından tüm uluslararası futbol transferlerinde kullanılmaktadır. Bu sistem, sadece bir oyuncunun başka bir ülkeye uluslararası transferlerinde kullanılır⁴⁵.

TMS’deki bir transfer süreci basit bir işlem olup; daha az kağıt işi ile transferini daha kolay ve daha modern hale getirmektedir. Bu sistemde, oyuncunun transferinde yer alan her iki kulüp de aynı bilgileri girmelidir. Her iki taraftaki bilgilerde herhangi bir farklılık varsa, transfer engellenir ve sonuç olarak, gerekli Uluslararası Transfer Sertifikası (ITC) bu farklılık çözülene kadar verilmez⁴⁶.

TMS’de gerekli olan transfer detayları genellikle aşağıdaki gibi üç farklı belgeden oluşur: Belirli bir sırada, ilk resim ve ayrıntılarını gösteren oyuncu pasaportunun taranmış bir kopyasıdır. Ardından, oyuncu ve yeni kulüp tarafından her iki tarafın imzaladığı sözleşme ve nihayet transfer eden kulüp ile yeni kulüp arasındaki transfer sözleşmesi gelir. Futbolcu sözleşmesiz bir şekilde ücretsiz transfer olsa bile önceki kulübünden kendileri ile sözleşmesi olmadığını onaylanmaya ihtiyaç vardır⁴⁷.

Transfer eşleştirme sisteminde, kulüp isimleri, oyuncuların doğum tarihi, uyruğu, adı ve soyadı gibi detaylar, transfer tipi (geçici, kalıcı, takas), toplam transfer ücreti, olası komisyon ödemeleri, yetiştirme bedeli, ödeme süreleri (peşin veya taksitle), ödeme planı, yapılmış ödemeler, kulüpler için yüklemesi gerekli belgeler dizisidir. Bu dizi belgeler içerisinde sözleşmeler ile hangi milllete kayıtlı olduğunu ispat eden belgeler, oyuncunun yaşı ve ismi ve soy isminin doğru hecelenmesini gösteren kayıtlar yer alır. Bu sistem ile birlikte, transferin daha hızlı ve daha seri gerçekleşmesi, uluslararası transferlerin şeffaflaşması, küçüklerin korunmasının geliştirilmesi ve kara para aklama ile mücadele amaçlanmaktadır⁴⁸.

Transfer edilen futbolcunun yeni sözleşme imzaladığı kulübü adına tescil edilmesi ancak transfer dönemleri arasında mümkündür. Bu süreler haricinde kulüp adına tescil edilmesi söz konusu değildir. Yeni transfer edilen futbolcunun sözleşmesi federasyon tarafından tescil edilmezse, futbolcu resmi müsabakalara katılamayacaktır.

⁴⁵ THATCHER, Adam, Your Guide to FIFA’s Transfer Matching System, 22nd May 2014, <https://www.lawinsport.com/topics/articles/regulation-a-governance/item/your-guide-to-fifa-s-transfer-matching-system> ; e.t. 24.12.2019, p. 2.

⁴⁶ DE WEGER, s. 23.

⁴⁷ ROSSİ Giambattista/ ANNA Semens/ BROCARD Jean Francois, Sports Agents and Labour Markets: Evidence from World Football, 2016, s. 110.

⁴⁸ ROSSİ/ANNA/BORCARD, s. 110; The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, s. 49.

Futbolcu transfer sözleşmesinden beklenen menfaat, futbolcunun takıma katılıp resmi müsabakalarda takımı başarılı bir şekilde temsil etmesi ve kulübün başarısını artırmasıdır. Ancak sözleşme tescil edilmese bile bu sözleşme yine de geçerlidir, yani taraflar arasında hak ve borçlar doğmuştur. Başka bir deyişle, futbolcu, resmi müsabakalara çıkma yasağı dışında kulübe karşı tüm yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Bu sebeple tescil özel hukuk anlamında ne geçerlilik ne de ispat şartıdır, sadece idari bir prosedürdür. Bu sebeple, sözleşme imzalanması ile birlikte, eski kulübün bonservis ücreti alacağı borcun vadesi geldiğinde muaccel olup; yeni kulüpten talep edilecektir.

C. Şarta Bağlı ise Şartın Gerçekleşmesi

Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinin şarta bağlı olarak yapılması mümkündür. Bunu yasaklayan bir hüküm de yoktur. Ayrıca bu şart bozucu ya da geciktirici olması da mümkündür. Ancak somut trajik olay açısından düşünüldüğünde sporcunun transfer olduğu kulübe varamadığı ve bu nedenle muayene olmadığı veya gerekli tıbbi testlere tabi tutulmadığı iddiası ile sözleşmenin geçerli olmadığı ileri sürülemez.

Futbolcu transfer sözleşmelerinde, tıbbi muayenenin önemi, “sözleşmeye bağlılık” kavramıyla ilgili olarak FIFA’nın düzenleyici rejiminden kaynaklanmaktadır. Özellikle, FIFA Transfer Yönetmeliği'nin (RSTP) 13. ve 14. maddeleri, sözleşmenin gerekçesiz olarak feshedilmesini açıkça yasaklamaktadır⁴⁹. RSTP 13. maddeye göre, bir profesyonel futbolcu ile bir kulüp arasındaki sözleşme ancak sözleşmenin süresi dolduktan sonra veya karşılıklı anlaşma ile feshedilebilir. Ayrıca 14. maddeye göre, bir sözleşme, taraflardan herhangi biri için tazminat ödenmesi ya da spor yaptırımlarının uygulanması gibi herhangi bir sonuç olmaksızın feshedilebilir⁵⁰. RSTP'nin 13. ve 14. Maddelerine bakılarak borçlar hukukunun ilkelerinden biri olan “pacta sunt servanda-ahde vefa” genel ilkesinin futbol dünyasına uygulandığı söylenebilir. RSTP m. 17’de ise, bir sözleşmeyi haklı bir sebeple sona erdirmenin, özellikle sözleşmenin ihlali için tazminat ödenmesinin ve ulusal veya uluslararası yeni oyuncuların belirli bir süre için kaydedilmesinin yasaklanmasının parasal ve sportif sonuçlarını belirlenmiştir. Buna göre, RSTP'nin 13, 14 ve 17. maddeleri nedeniyle, bir kulüp ve futbolcu bir sözleşme akdettiğinde, her iki taraf da parasal veya sportif yaptırımlar gibi herhangi bir hukuki sorunla karşılaşmadan sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetmekte zorluk çekecektir. Buna göre, RTSP m. 14 gereği, futbolcunun sakatlığı sözleşmeyi feshetmek için haklı neden teşkil etmeyecektir⁵¹.

FIFA RSTP Madde 18.4 uyarınca, bir sözleşmenin geçerliliği, başarılı bir tıbbi muayeneye tabi olamayacaktır ve eğer bir kulüp başarılı bir tıbbi muayeneden önce bir oyuncu ile sözleşme yaparsa, bunu kendi sorumluluğunda yapmaktadır. FIFA DRC (Uyuşmazlık Çözüm Kurulu) bu konuya ilişkin kararında, bir sözleşmenin

⁴⁹ 19.01.2019 tarihli FC Nantes ile Cardiff City arasındaki Emiliano Sala transfer sözleşmesinde de (2.1.1.) oyuncunun Cardiff City FC ile başarılı bir şekilde tıbbi muayeneyi tamamlaması şartı düzenlenmiştir. Bkz. 25 Eylül 2019 tarihli Nantes v. Cardiff, FIFA Emiliano Sala Kararı, s. 2; bkz. <https://resources.fifa.com/image/upload/player-emiliano-sala.pdf?cloudid=zz1mucunt6ydvzrqrdw>.

⁵⁰ SITY, Boaz, Can Player Contracts Be Made Conditional On Passing A Medical Examination?, (https://www.lawinsport.com/topics/articles/dispute-resolution/item/can-player-contracts-be-made-conditional-on-passing-a-medical-examination-comparing-the-approaches-in-football-and-basketball?category_id=397); e.t. 24.12.2019; ANTA, Diop, "Is The Current Fıfa Regulation Equally Fair For Players And Clubs?." , PM World Journal, Vol. VIII, Issue I – January 2019, s. 6.

⁵¹ SITY, p. 5; ANTA, s. 6.

geçerliliğinin sağlık raporu şartına bağlanması halinde bu şartın yok veya hükümsüz sayılacağını açıkça belirtmiştir⁵².

FIFA RSTP, başarılı bir tıbbi muayene şartına bağlanan bir sözleşmeyi açıkça ve kesinlikle yasaklar. FIFA RSTP'e göre, DRC (Futbol Uyuşmazlık Kurulu) ve CAS (Spor Tahkim Mahkemesi) istikrar kazanmış kararlarında, bu şartın yok ve hükümsüz olduğuna karar vermiş ve sözleşmenin bu hükmü dışında geri kalan hükümleri tam olarak yürürlükte kalmıştır⁵³. Bu nedenle, futbol kulüplerinin oyuncu ile sözleşme yapmadan önce gerekli tüm tıbbi muayeneleri yapmaları tavsiye edilir. FIFA rejimi kapsamındaki futbol kulüpleri için tavsiye edilen transfer süreci şöyledir: İlk olarak, oyuncunun eski kulübü ve yeni kulübü bir anlaşmaya varmalı ve oyuncunun transferine ilişkin ilgili sözleşmeyi imzalamalıdır. İkinci olarak, yeni kulüp tıbbi muayeneyi yaptırmalıdır. Üçüncüsü ve son olarak, kulüp tıbbi muayeneyi tamamladıktan ve oyuncunun oynamaya uygun olduğu sonucuna vardıldıktan sonra, oyuncu ve yeni kulüp hizmet sözleşmesini imzalamalıdır⁵⁴.

4. Değerlendirme ve Sonuç

9 Ocak 2019'da FC Nantes ve Cardiff City FC arasında Emiliano Sala'nın transferi konusunda oyuncunun transferine ilişkin bir transfer anlaşma akdedilmiş olup; hem Fransa Futbol Federasyonu (LFP) hem (FAW) Galler Futbol Federasyonu, futbolcunun bir Cardiff City FC oyuncusu olarak kaydedildiğini ve Uluslararası Transfer Sertifikasının yayımlandığını doğrulamıştır. 21 Ocak 2019'da Galler'de yerel saatle 10.00'da Galler Futbol Federasyonu (FAW), Fransa Futbol Federasyonundan (FFF) uluslararası transfer sertifikasını (ITC) teslim almak için talepte bulunmuştur. Aynı gün, Fransa'da yerel saatle 17.17'de Fransa Futbol Federasyonu, oyuncu için uluslar arası transfer sertifikasını teslim etmiş ve daha sonra Galler Futbol Federasyonu, oyuncuyu Uluslararası Transfer Eşleştirme Sisteminde (ITMS) Cardiff adına kaydetmiştir. Özellikle, Galler Futbol Federasyonu TMS'ye kayıt tarihini girmiş ve ITC'nin 21 Ocak 2019'da Galler'de yerel saatle 17.30'da alındığını teyit etmiştir.

Söz konusu transfer anlaşmasına göre, Cardiff tarafından Nantes'e 3 taksitte 17.000.000 Euro tutarında bir transfer ücreti ödenecektir: (i) "Cardiff City FC'ye kaydolduktan sonraki beş gün içinde 6.000.000 Euro (ilk taksit); (ii) 1 Ocak 2020'de 6.000.000 Euro (ikinci taksit) ve (iii) 1 Ocak 2021'de 5.000.000 Euro (üçüncü taksit) ve ayrıca promosyon bonusları da mevcuttur. Nantes kulübü, 26 Şubat 2019'da

⁵² "Bu bağlamda Daire, bir sözleşmenin geçerliliğinin olumlu bir tıbbi muayeneye tabi olamayacağını öngören Yönetmeliğin 18 nci maddesine atıfta bulunmuştur. Daire, sözleşmenin 13. maddesindeki koşulun açıkça belirtildiğini belirtmiştir. DRC üyeleri, sözleşmenin imzalanmasından önce tıbbi muayenenin yapılmamasıyla Davalı'nın, olumsuz inceleme sonuçları bir iş sözleşmesini tek taraflı olarak feshetmek için geçerli bir neden oluşturmadığından, muayenenin olası bir olumsuz sonucu riskini aldığını belirtmiştir"; Dava 1061097, Uyuşmazlık Çözümü Odasının (DRC) 26 Ekim 2006 tarihli Kararı. Dava 02151450, Uyuşmazlık Çözümü Odasının (DRC) 19 Şubat 2015 tarihli Kararı; Dava 0715437, 7 Temmuz 2015 tarihli Uyuşmazlık Çözümü Odasının Kararı (DRC).

⁵³ SITY, p. 14.

⁵⁴ SITY, p. 16; FIFA rejiminin aksine, FIBA başarılı bir tıbbi muayene geçmesi şartının geçerliliğini kabul eder, yani taraflar, bir sözleşmenin geçerliliğini başarılı bir tıbbi muayeneye tabi tutmakta özgürdür. Buna ilişkin **Basketbol Tahkim Mahkemesi (Basketball Arbitral Tribunal-BAT)** bir kararında "FIFA Transfer Yönetmelikleri futbola özgüdür. FIBA düzenlemelerine kıyas edilebilir nitelikte değildir. Her iki örgütün kurulduğu yargı yetkisi olan İsviçre kanunları, birliklerin özerkliği ilkesini kabul eder. Dayanak gerçekler karşılaştırılabilir olsa bile bir örgütün kuralları başka bir örgüte uygulanmaz..." ; BAT 0209/11, Jeremy Pargo v. Maccabi Tel Aviv Basketball Club (1995) Ltd.

Cardiff aleyhine FIFA'ya başvurarak, transfer ücretinin ilk taksitine denk gelen 6.000.000 Euro tutarını, yüzde beş faizle talep etti. Ayrıca Nantes ayrıca Cardiff'e yaptırım uygulanmasını da talep etti. Büro tarafından devir sözleşmesinin geçerliliğinin, taraflar arasındaki sözleşme madde 2.1 uyarınca, aşağıdaki dört şartın yerine getirilmesine "bağlı" olduğu tespit edilmiştir: Buna göre, oyuncu sözleşme imzalanmadan önce tıbbi muayeneden başarılı bir şekilde çıkmalıdır. İkinci olarak; futbolcu ile Nantes kulübü arasındaki iş sözleşmesi karşılıklı olarak sona erdirilmeli ve taraflar tüm şartları kabul etmelidir. Üçüncü şart ise futbolcunun sözleşmesinin karşılıklı feshi Fransa Futbol Federasyonu tarafından tescil edilmelidir. Son olarak ise, her iki federasyonda bu oyuncunun Cardiff adına kaydedildiğini ve uluslar arası transfer sertifikasını onaylamalıdır. FIFA Oyuncuların Durumu Komitesi Bürosunun Kararına göre, sözleşmedeki bu dört şart söz konusu olay açısından gerçekleşmiştir⁵⁵.

Uluslararası futbolcu transfer sözleşmesi bakımından değerlendirme yapıldığında, TMS adı verilen transfer eşleştirme sistemi sürecinin tamamlanması ile artık sözleşme kurulmuştur. Büro kararında da bu sürecin tamamlanması ile sözleşmenin kurulduğunu artık kabul etmiştir. Büro, TMS platformu aracılığıyla uluslararası transferler sistemini yöneten özelliklere geri dönerek, önce şunu hatırlatmıştır: TMS'de bir transferin gerçekleşmesi için, oyuncu ile "yeni kulüp" arasında usulüne uygun olarak imzalanmış bir iş sözleşmesinin oraya yüklenmesi gerekmektedir. Yani taraflar arasında akdedilmiş bir anlaşma bulunup, bu anlaşma sisteme yüklenmiştir. Ayrıca bu sistemde sadece tarafların sözleşmeleri yüklemeleri yeterli olmayıp alıcı kulüp, somut olay açısından Cardiff, kayıt tarihini elle girmek ve eski kulübün Uluslararası Transfer Sertifikası makbuzunu onaylamakla yükümlüdür.

Somut olay açısından değerlendirdiğinde, tüm bu aşamalar tamamlanmış ve yeni kulübün adına kaydedildiği görülmektedir⁵⁶. Dolayısıyla, futbolcunun sistem üzerinden transferinin tamamlandığını ve dolayısıyla oyuncunun Nantes'ten Cardiff'e transferinin taraflar arasında geçerli bir sonuç olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, sözleşmenin Premier Lig kurallarına aykırı olması ve bu nedenle tescil edilmemesi durumu, sözleşmenin geçerliliğine etki etmez. Söz konusu kararda da, büro üyeleri, Premier Lig ile bir iş sözleşmesi kaydının sadece Cardiff ile Premier Lig ve / veya FAW arasındaki bir iç meseleden ibaret olmadığını ve resmi gereklilik olduğunu ancak bu durumun Nantes Kulübüne herhangi bir etkisinin olmadığını kabul etmişlerdir. Sonuç olarak, Büronun bakış açısına göre, Cardiff ve oyuncuyu temsil eden ajanların, Premier Lig'in özel kurallarına uygun bir iş sözleşmesi hazırlarken gerekli özeni göstermiş olup olmadıkları, Nantes ve Cardiff arasında yapılan transfer anlaşmasının geçerliliğini hiçbir şekilde etkilemez⁵⁷. Ayrıca Nantes kulübünün taşıma işlerinden dolayı hukuki ve cezai sorumluluğu ve buna ilişkin davalı kulübün itirazları büro tarafından reddedilmiş olup; bu yargılamaların devam ettiği ve çözüm yerinin FIFA değil yerel makamlar olduğunu belirtmiştir⁵⁸. Sonuç olarak büro tarafından Nantes kulübü haklı bulunarak ilk taksit olan 6.000.000 Euro'nun, 27.01.2019 tarihinden ödeme tarihine kadar yüzde beş faizle ödenmesine karar vermiştir.

⁵⁵ 25 Eylül 2019 tarihli Nantes v. Cardiff, FIFA Emiliano Sala Kararı, s. 14.

⁵⁶ 25 Eylül 2019 tarihli Nantes v. Cardiff, FIFA Emiliano Sala Kararı, s. 18.

⁵⁷ 25 Eylül 2019 tarihli Nantes v. Cardiff, FIFA Emiliano Sala Kararı, s.17,18.

⁵⁸ 25 Eylül 2019 tarihli Nantes v. Cardiff, FIFA Emiliano Sala Kararı, s. 15.

Sonuç olarak, futbolcu transfer sözleşmeleri tarafların anlaşmaları ile hüküm ve sonuç doğuran sözleşmelerdir. Taraflar arasında üç köşeli ilişki oluşturan bu sözleşme sürecinin tamamlanması ile birlikte artık taraflar arasında hak ve yükümlülük doğmaya başlar. Bu sözleşmenin tescil edilmemesi halinde futbolcular yeni kulüp adına resmi müsabakalara çıkamazlar; ancak yeni kulüp ile antrenmana çıkma, tanıtım yapma vs. gibi yükümlülükleri devam eder. Uluslararası transfer sisteminin düzenlemek amacıyla getirilen transfer eşleştirme sisteminde sürecinin tamamlanması ile de artık futbolcunun eski kulübünden yeni kulübüne transferi gerçekleşmiş olur.

KAYNAKÇA

AKINCI, Şahin, Borçlar Hukuku Bilgisi, Konya, 2019.

Atlas Magazine Insurance News, www.atlas-mag.net/en/article/disappearance-of-emiliano-sala-which-insurance-will-reimburse-the-costs; e.t. 10.11.2019.

BRUNNER, Christoph, Force Majeure And Hardship Under General Contract Principles : Exemption For Non-Performance in International Arbitration, 2008.

COETSEE, Tristyn., The Fifa ban on third-party ownership of football players, Diss. University of Pretoria, 2018.

DE MELLO MOURÃO-FERREIRA, Tomás Mercês, Third-party Ownership Of Players' Economic Rights, 2016.

DE WEGER, Frans, The Jurisprudence of the FIFA Dispute Resolution Chamber, Zurich, 2016.

EREN, Fikret; Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Ankara, 2019.

ERTAŞ, Şeref/ PETEK, Hasan, Spor Hukuku, 2. Baskı, Ankara, 2011.

GENÇ, Durmuş Ali, Spor Hukuku, Ed.: Doç. Dr. H. Can, 1998.

KILIÇOĞLU, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2019.

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Cilt I, İstanbul, 2014.

KUNTMAN, Osman, Karar Derlemesi, İstanbul Barosu Dergisi, 82(3), 2008.

LAWRENCE Ian, The Legal Context of a Player Transfer in Professional Football: A Case Study of David Beckham, Entertainment and Sports Law Journal, 2013.

MENKE, Johan-Michel, What to Know About International Football Player Transfers to Germany, in: International Sports Law Journal 2014.

NASH, Michael L, A Footballer's Death: Contracts & Consequences, New Law Journal, 4.7.2019.

O'NEILL, Mark, Cardiff City and Emiliano Sala, 9.4.2019, s. 1; www.sportlawmusings.com/post/cardiff-city-and-emiliano-sala.; e.t. 10.10.2019.

PETEK, Hasan, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, Ankara, 2002

ROSSI Giambattista/ ANNA Semens/ BROCARD Jean Francois, Sports Agents and Labour Markets: Evidence from World Football, 2016.

SARI, Suat, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Futbolcunun Hak ve Yükümlülükleri, İstanbul, 2015

SARIHAN, Banu Bilge, Menejerlik Sözleşmesi, 2016.

SEIP Markus, Vertragsrechtliche und ökonomische, Analyse des Spielertransfervertrages im Profifußball, 2017.

SHEA, John, The enforceability of pre-contracts in football, LawInSport, s. 1; e.t. 21.11.2019; <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:ANeAyuXvcuMJ:The%20enforceability%20of%20pre-contracts%20in%20football>

SITY, Boaz, Can Player Contracts Be Made Conditional On Passing A Medical Examination?, (https://www.lawinsport.com/topics/articles/dispute-resolution/item/can-player-contracts-be-made-conditionalon-passing-a-medical-examination-comparing-the-approaches-in-football-and-basketball?category_id=397).

TEKİNAY Selahattin Sulhi/AKMAN Sermet/BURCUOĞLU Haluk/ALTOP Atilla, TEKİNAY Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul, 1993.

THATCHER, Adam, Your Guide to FIFA's Transfer Matching System, 22nd May 2014, ; e.t. 24.12.2019; <https://www.lawinsport.com/topics/articles/regulation-a-governance/item/your-guide-to-fifa-s-transfer-matching-system>.

The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players,. KEA European Affairs (KEA) and Centre for the Law and Economics of Sport (CDES), 2013.

ÜNAN, Samim, Türk Hukukunda Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Kararları, Galatasaray Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2005.